

Sygn. akt I C 2649/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 09 grudnia 2015 r.

Sąd Rejonowy Gdańsk – Południe w Gdańsku Wydział I Cywilny

w składzie :

Przewodniczący : SSR Katarzyna Pilch

Protokolant : staż. A. M.

po rozpoznaniu w dniu 27 listopada 2015 r. w Gdańsku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego Niestandaryzowanego Funduszu Sekurytyzacyjnego z siedzibą w W.

przeciwko M. P.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej M. P. na rzecz powoda (...) Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego Niestandaryzowanego Funduszu Sekurytyzacyjnego z siedzibą w W. kwotę 5.026,49 zł (pięć tysięcy dwadzieścia sześć złotych czterdzieści dziewięć groszy) wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od kwoty 4.890,32 zł od dnia 06 maja 2014 r. do dnia zapłaty;

II. odstępuje od obciążania pozwanej M. P. kosztami procesu;

III. przyznaje r.pr. A. B. ze Skarbu Państwa kwotę 1.476 zł (tysiąc czterysta siedemdziesiąt sześć złotych) tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu pozwanej M. P..

Sygn. akt I C 2649/14

UZASADNIENIE

(...) Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny w W. wniósł w dniu 05 maja 2014 r. do Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym przeciwko M. P. o zasądzenie łącznej kwoty 5.026,49 zł wraz z odsetkami ustawowymi od kwoty 4.890,32 zł od dnia 06 maja 2014 r. do dnia zapłaty. W uzasadnieniu powód podał, że dochodzona wierzytelność powstała w wyniku zawarcia przez stronę pozwaną z (...) Bank (...) S.A. w dniu 16 marca 2009 r. umowy kredytu o numerze (...). Strony zgodnie ustaliły termin płatności ostatniej raty na dzień 16 marca 2012 r. Pomimo precyzyjnie ustalonych w umowie zasad zwrotu pożyczonej kwoty, strona pozwana nie wywiązała się z warunków umowy, w związku z czym wierzyciel pismem z dnia 19 czerwca 2010 r. wypowiedział kredyt. W dniu 28 maja 2013 r. wierzyciel pierwotny (...) Bank (...) S.A. dokonał przelewu przysługującej mu od strony pozwanej wierzytelności na rzecz powoda. Powód wskazał, iż na dzień sporządzenia pozwu zobowiązanie strony pozwanej wynosi : 5.026,49 zł na co składa się kwota 2.851,21 zł – zaległa część kapitału, kwota 2.039,11 zł – suma odsetek od kapitału naliczonych od dnia następnego po dacie wypowiedzenia umowy do dnia wytoczenia powództwa, kwota 136,17 zł – koszt dochodzenia zaległej należności (koszty upomnień i wezwań) naliczone zgodnie z warunkami umowy.

(pozew : k. 4 – 7)

W dniu 18 czerwca 2014 r. Referendarz sądowy wydał nakaz zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

(nakaz zapłaty : k. 8)

W ustawowym terminie pozwana wniosła sprzeciw od powyższego nakazu, zaskarżając go w całości. Zarzuciła przedawnienie roszczenia oraz wskazała, że uwzględnienie powództwa byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, albowiem ma 83 lata i po potrąceniach zostaje jej na życie około 1.100 zł, z czego musi opłacić mieszkanie komunalne, rachunki, lekarstwa. Pozwana nadmieniła również, iż pożyczki z banków brała na leczenie, miała 2 operacje na oczy, obecnie zaś ma duże problemy zdrowotne ze słuchem oraz nadciśnienie tętnicze. Nadto, pozwana ma już zobowiązania finansowe, które ściągane są przez komornika.

(sprzeciw od nakazu zapłaty : k. 9 – 10)

Postanowieniem z dnia 26 sierpnia 2014 r. Referendarz Sądowy, stwierdzając skuteczne wniesienie sprzeciwu od nakazu zapłaty i utratę mocy nakazu zapłaty w całości, przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu Gdańsk-Południe w Gdańsku.

(postanowienie z dnia 26 sierpnia 2014 r. – k. 16)

Postanowieniem z dnia 31 lipca 2015 r. ustanowiono dla pozwanej radcę prawnego z urzędu.

(postanowienie z dnia 31 lipca 2015 r. – k. 99)

Na rozprawie w dniu 26 sierpnia 2015 r. pełnomocnik pozwanej podtrzymał zarzut przedawnienia roszczenia; nadto wskazał, że strona powodowa nie wykazała należności, żądanych odsetek, podniósł zarzut odnośnie umowy zbycia wierzytelności i z daleko posuniętej ostrożności wniosł o nie obciążanie pozwanej jakimikolwiek kosztami postępowania; w razie uwzględnienia powództwa pełnomocnik pozwanej wniosł o rozłożenie zasądzonej należności na niewielkie, jak najmniejsze raty, aczkolwiek nie był w stanie wskazać jakiej wielkości miałyby być to raty. Ponadto, wniosł on o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego na jego rzecz powiększonych o należny podatek VAT, dodając, iż koszty te nie zostały uregulowane w całości ani w części przez pozwaną.

(zapis obrazu i dźwięku z dnia 26 sierpnia 2016 r. – k. 116)

Na rozprawie w dniu 27 listopada 2015 r. pełnomocnik pozwanej podtrzymał zarzut przedawnienia, oświadczając jednocześnie, iż nie podtrzymuje pozostałych zarzutów wskazanych na rozprawie w dniu 26 sierpnia 2015 r.

(zapis obrazu i dźwięku z dnia 27 listopada 2015 r. – k. 131)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 16 marca 2009 r. pozwana M. P. zawarła z (...) Bankiem Spółką Akcyjną we W. umowę pożyczki nr (...). Na jej podstawie otrzymała kwotę 2.959,04 zł, którą zobowiązała się zwrócić wraz z odsetkami w 36 ratach miesięcznych płatnych do dnia 16 każdego kolejnego miesiąca począwszy od dnia 16 kwietnia 2009 r. Zgodnie z § 1 ust. 4 i 9 oprocentowanie pożyczki wynosiło 16,50 procent, było stałe w okresie obowiązywania umowy, a gdyby przewyższyło czterokrotność stopy lombardowej Narodowego Banku Polskiego ulegało obniżeniu do wysokości czterokrotności stopy lombardowej Narodowego Banku Polskiego.

Dowód : - umowa pożyczki z 16 marca 2009 r. – k. 26 – 29.

Pozwana nie spłaciła pożyczki zgodnie z umową. W okresie od 09 kwietnia 2009 r. do 09 czerwca 2009 r. dokonała wpłat na łączną sumę 330 zł, a następnie zaprzestała płatności rat, wobec czego Bank w dniu 19 czerwca 2010 r. wypowiedział jej umowę pożyczki.

Okoliczność bezsporna.

W dniu 02 sierpnia 2010 r. (...) Bank Spółka Akcyjna we W. wystawił bankowy tytuł egzekucyjny, stwierdzający, że pozwana zalega z zapłatą łącznej kwoty 3.590,62 zł wynikającej z ww. umowy pożyczki z dnia 16 marca 2009 r. Na powyższą kwotę składały się:

- 1) należność główna – 2.902,37 zł,
- 2) odsetki za okres od 16 marca 2009 r. do 02 sierpnia 2010 r. – 563,25 zł,
- 3) „należne koszty, opłaty i prowizje” – 125 zł,
- 4) dalsze odsetki w wysokości czterokrotności stopy lombardowej Narodowego Banku Polskiego naliczane od dnia wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego od kwoty 2.902,37 zł.

Dowód : - Bankowy Tytuł Egzekucyjny z 02 sierpnia 2010 r. – k. 47 – 48 oraz w aktach o sygn. XIII 1 (...).

W dniu 11 kwietnia 2011 r. (...) Bank Spółka Akcyjna we W. złożył w Sądzie Rejonowym Gdańsk – Północ w Gdańsku wniosek o nadanie klauzuli wykonalności powyższemu bankowemu tytułowi egzekucyjnemu.

Postanowieniem z 13 czerwca 2011 r. Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku nadał powyższemu bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzulę wykonalności co do świadczenia pieniężnego stwierdzonego tym tytułem z ograniczeniem egzekucji do kwoty 22.920 zł (sygn. akt XIII 1 (...)).

Dowód : - wniosek o nadanie klauzuli wykonalności – k. 2 akt XIII (...),

- Bankowy tytuł egzekucyjny z 02 sierpnia 2010 r. – k. 3 akt XIII (...),

- postanowienie Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku z 13 czerwca 2011 r. o nadaniu klauzuli wykonalności – k. 19 akt XIII (...).

W dniu 13 lipca 2011 r. (...) Bank Spółka Akcyjna we W. złożył u Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym Gdańsk – Północ w Gdańsku J. S. wniosek o wszczęcie egzekucji przeciwko M. P. na podstawie ww. bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności.

Na podstawie powyższego wniosku Komornik zawiadomił dłużnika o wszczęciu egzekucji.

Postanowieniem z dnia 30 kwietnia 2012 r. Komornik umorzył postępowanie egzekucyjne wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji.

Dowód : - wniosek o wszczęcie egzekucji – k. 1 akt (...),

- zawiadomienie o wszczęciu egzekucji – k. 8 akt (...),

- postanowienie Komornika sądowego z 03 kwietnia 2012 r. – k. 31 akt (...).

Na podstawie umowy z 28 maja 2013 r. (...) Bank Spółka Akcyjna we W. przeniósł na rzecz powoda (...) Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego Niestandaryzowanego Funduszu Sekurytyzacyjnego w W. wierzytelność banku wobec pozwanego w łącznej kwocie 8.817,35 zł z tytułu ww. umowy pożyczki z 2 marca 2007 r.

Dowód : - umowa przelewu z dnia 28 maja 2013 r. – k. 58 – 62.

Pismem z dnia 12 września 2013 r. powód zawiadomił pozwaną o przelewie wierzytelności, a następnie – pismem z dnia 01 października 2013 r. – wezwał pozwaną do zapłaty zobowiązania wraz z odsetkami ustawowymi, które na dzień 01 października 2013 r. wynosiły łącznie 4.807,15 zł.

Okoliczność bezsporna, a ponadto dowód :

- wezwanie do zapłaty – k. 30,
- zawiadomienie o przelewie wierzytelności – k. 31.

Sąd zważył, co następuje:

W świetle całokształtu zgromadzonego materiału dowodowego powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów prywatnych (takich jak umowa pożyczki, bankowy tytuł egzekucyjny) i urzędowych (jak postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności i postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego), zgromadzonych w aktach sprawy i dołączonych do nich aktach sprawy o nadanie klauzuli wykonalności (XIII 1 (...)) i sprawy egzekucyjnej (KM 3508/11). Nie nasuwały one zastrzeżeń co do swojej prawdziwości i zgodności z prawdą zawartych w nich oświadczeń. Ich mocy dowodowej i wiarygodności nie kwestionowała żadna ze stron. Okoliczności dotyczące wypowiedzenia pozwanej umowy pożyczki oraz związane z wysokością spłaconych rat pożyczki wskazane przez stronę powodową w piśmie procesowym z dnia 24 września 2015 r. Sąd uznał za przyznane przez stronę pozwaną, albowiem nie zostały one przez nią w żaden sposób zakwestionowane.

Przedmiotem żądania zgłoszonego w pozwie była zapłata łącznej kwoty 5.026,49 zł, na którą składały się – jak wyjaśnił powód – niespłacona część kapitału pożyczki, odsetki i inne należności uboczne wynikające z umowy pożyczki. Uprawnienie powoda do żądania zapłaty miało wynikać z umowy przelewu wierzytelności zawartej przez powoda z bankiem udzielającym pożyczki pozwanej. Pozwana nie zakwestionowała, że zawierała powyższą umowę, nadto że nie spłaciła pożyczki w umówionym terminie oraz że suma pieniężna żądana w pozwie jest zgodna z wysokością jej długu. Ostatecznie, nie zgłosiła też wyraźnie zarzutów co do samego zawarcia i treści umowy przelewu, a tym samym co do legitymacji czynnej powoda. Zarzucała natomiast, iż roszczenie uległo przedawnieniu. W ocenie Sądu zarzut ów okazał się niezasadny.

Nie powinno budzić wątpliwości, że w niniejszej sprawie – procesie wszczętym przez nabywcę wierzytelności – pozwana mogła bronić się m.in. zarzutem przedawnienia. Stanowi o tym art. 513 § 1 k.c., w myśl którego dłużnikowi przysługują przeciwko nabywcy wierzytelności wszelkie zarzuty, które miał przeciwko zbywcy w chwili powzięcia wiadomości o przelewie.

Sąd przyjął, że termin przedawnienia roszczenia zgłoszonego w pozwie wynosił 3 lata (zgodnie z art. 118 k.c.), jako że oczywiście wiązało się ono z prowadzeniem przez powoda działalności gospodarczej. Biorąc pod uwagę, że umowa pożyczki została zawarta 16 marca 2009 r., pozwana spłaciła jedynie 3 pierwsze raty – ostatnią 09 czerwca 2009 r. i w dniu 19 czerwca 2010 r. wypowiedziano jej umowę pożyczki, to można by przyjąć, iż rzeczywiście do dnia wniesienia pozwu (05 maja 2014 r.) trzyletni termin przedawnienia już upłynął. Prima facie oznaczało to, że roszczenie uległo przedawnieniu.

Jednakże należało dostrzec, że przed upływem terminu spłaty pożyczki (...) Bank Spółka Akcyjna we W. w dniu 02 sierpnia 2010 r. wystawił bankowy tytuł egzekucyjny (stwierdzający zadłużenie pozwanej wobec banku z tytułu przedmiotowej umowy pożyczki), a **w dniu 11 kwietnia 2011 r. złożył w Sądzie Rejonowym Gdańsk – Północ w Gdańsku wniosek o nadanie klauzuli wykonalności powyższemu bankowemu tytułowi egzekucyjnemu**. Ostatnia z wymienionych czynności – złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności – należała do czynności „przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub

ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia”, o których mowa w art. 123 § 1 pkt 1 k.c. i zgodnie z tym przepisem doprowadziła do przerwania biegu przedawnienia. Wniosek został uwzględniony, jako że postanowieniem z 13 czerwca 2011 r. Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku nadał powyższemu bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzulę wykonalności co do świadczenia pieniężnego stwierdzonego ww. tytułem, lecz nie więcej niż do kwoty 22.920 zł (sygn. akt XIII 1 (...)). **W dniu 21 czerwca 2011 r. wierzyciel otrzymał tytuł wykonawczy i od tego dnia trzyletni termin przedawnienia rozpoczął bieg na nowo – zgodnie z art. 124 k.c. W dniu 13 lipca 2011 r. wierzyciel złożył u komornika sądowego wniosek o wszczęcie egzekucji, co znów doprowadziło do przerwania biegu przedawnienia na podstawie przytaczanego art. 123 § 1 pkt 1 k.c.** Postanowieniem z dnia 03 kwietnia 2012 r. Komornik umorzył postępowanie egzekucyjne wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji i znów od tego dnia trzyletni termin przedawnienia rozpoczął bieg na nowo – na podstawie art. 124 k.c. Termin ów nie upłynął do dnia wniesienia pozwu (05 maja 2014 r.), co oznaczało, że roszczenie zgłoszone w pozwie nie uległo przedawnieniu.

W konsekwencji powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości. Za wyjątkiem zarzutu przedawnienia pozwana nie zgłosiła bowiem wyraźnie innych zarzutów przeciwko żądaniu pozwu, w szczególności dotyczących wysokości roszczenia.

W ocenie Sądu, w dochodzeniu przez powoda zapłaty nie stał na przeszkodzie także art. 5 k.c. ani nie zachodziły podstawy do rozłożenia zasądzzonego świadczenia na raty.

Pozwana podnosiła, że uwzględnienie powództwa byłoby sprzeczne z zasadami współzycia społecznego, albowiem ma 83 lata i po potrąceniach pozostaje jej na życie około 1100 zł, z których musi opłacić mieszkanie komunalne, rachunki, lekarstwa; nadto pożyczki jakie brała z banków przeznaczała na leczenie, miała 2 operacje oczu, obecnie zaś ma problemy ze słuchem i nadciśnienie tętnicze.

Sąd zważył przede wszystkim, że pozwana nie wskazała jakie zasady współzycia społecznego są jej zdaniem naruszone poprzez dochodzenie należności z przedmiotowej pożyczki. Po drugie wskazać należy, iż sama sytuacja finansowa pozwanej – rzeczywiście niezwykle trudna oraz fakt przeznaczenia pożyczonych z banku pieniędzy na operacje nie może prowadzić do oddalenia żądania w sytuacji, gdy w ocenie Sądu nie sposób zarzucić stronie powodowej działania w sposób sprzeczny ze społeczno – gospodarczym przeznaczeniem przysługującego jej prawa lub sprzeczny z zasadami współzycia społecznego. Zważyć należy, iż istotą prawa cywilnego jest strzeżenie praw podmiotowych, a zatem wszelkie rozstrzygnięcia prowadzące do redukcji bądź unicestwienia tych praw mają charakter wyjątkowy. Odmowa udzielenia ochrony prawnej na podstawie art. 5 k.c., z uwagi na taki właśnie jego szczególny charakter musi być uzasadniona istnieniem okoliczności rażących i nieakceptowanych w świetle powszechnie uznawanych w społeczeństwie wartości. W niniejszej sprawie Sąd nie dostrzegł żadnych na tyle szczególnych okoliczności, aby pozbawić powoda należnego mu prawa.

Sąd nie znalazł także podstaw do rozłożenia zasądzzonego na rzecz powoda świadczenia na raty. Zgodnie z treścią przepisu art. 320 k.p.c. w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie. Z powyższego przepisu jednoznacznie wynika, że rozłożenie zasądzzonego świadczenia na raty jest możliwe tylko „w szczególnie uzasadnionych wypadkach”. Takie wypadki zachodzą, jeżeli ze względu na stan majątkowy, rodzinny, zdrowotny spełnienie świadczenia przez pozwanego niezwłoczne lub jednorazowe spełnienie zasądzzonego świadczenia przez pozwanego byłoby niemożliwe lub bardzo utrudnione albo narażałoby jego lub jego bliskich na niepowetowane szkody (por. także wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 25 stycznia 2013 r., I ACa 1080/12, (...) Prawnej Lex (...) nr (...)). Jednocześnie ochrona, jaką zapewnia pozwanemu dłużnikowi art. 320 k.p.c., nie może być stawiana ponad ochronę wierzyciela w procesie cywilnym i wymaga uwzględnienia wszelkich okoliczności sprawy, w tym uzasadnionego interesu podmiotu inicjującego proces (tak w wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 31 maja 2012 r., I ACa 242/12, (...) Prawnej Lex (...) nr (...)). W niniejszej sprawie trudno jest mówić o występowaniu „szczególnego” przypadku, do którego zastosowanie znajdowałaby norma art. 320 k.p.c. Sąd nie neguje podawanych przez pozwaną okoliczności odnośnie jej stanu zdrowia, konieczności ponoszenia przez nią kosztów zakupu lekarstw. Nie budzi również wątpliwości sytuacja materialna pozwanej, która – oceniając całościowo

zgromadzony w sprawie materiał – nie może zostać uznana jako korzystna. Niemniej jednak nie są to samoistne okoliczności przemawiające za uwzględnieniem wniosku pozwanej o rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty. W ocenie Sądu, sytuacja pozwanej jest na tyle trudna, że nie ma możliwości rozłożenia zasądzonego świadczenia na raty – takie rozstrzygnięcie byłoby związane z naruszeniem uzasadnionego interesu podmiotu inicjującego proces. Pełnomocnik pozwanej na rozprawie w dniu 26 sierpnia 2015 r. złożył wniosek o rozłożenie należności na „niewielkie, jak najmniejsze raty”, ale sam nie był w stanie wskazać jakiej wielkości raty pozwana byłaby w stanie spłacać miesięcznie, nie zgłosił też w tym zakresie jakichkolwiek wniosków. W istocie Sąd nie miał możliwości ustalenia wysokości takich rat, jakim pozwana mogłaby podołać – chodzi tu o „realną” wysokość rat możliwych do uiszczania na rzecz powoda. W tym stanie rzeczy wniosek pozwanej w przedmiocie rozłożenia zasądzonego roszczenia na raty był nieuzasadniony.

Sąd orzekł zatem na podstawie art. 471 k.c. jak w punkcie I wyroku.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c., odstępując od obciążania nimi pozwanej. W szczególności Sąd uwzględnił trudną sytuację materialną pozwanej wynikającą z przedłożonego oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania oraz wziął pod uwagę okoliczność, że pozwana jest osobą w podeszłym wieku, schorowaną, ponosi stosunkowo duże koszty zakupu lekarstw. Mając to na uwadze, Sąd na podstawie art. 102 k.p.c. postanowił odstąpić od obciążania pozwanej kosztami procesu, dzieląc stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z 14 stycznia 1974 r. /II CZ. 223/73 LEX nr 7379/, iż zastosowanie przez Sąd wskazanego przepisu powinno być oceniane w całości okoliczności, które by uzasadniały odstąpienie od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego (sytuacji życiowej). Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej na rzecz pozwanej w orzeczono jak w pkt III wyroku stosownie do treści § 15, § 16 oraz § 6 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 290).

Na oryginale właściwy podpis.

Za zgodność świadczy Sekretarz sądowy.